

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ
ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И
ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА
2025. године

САДРЖАЈ:

Уводне напомене	
Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета	
Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета	
Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета	
Стандард 4: Квалитет студијског програма	
Стандард 5: Квалитет наставног процеса	
Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада.....	
Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника.....	
Стандард 8: Квалитет студената.....	
Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса	
Стандард 10 : Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке	
Стандард 11: Квалитет простора и опреме	
Стандард 12: Финансирање	
Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета.....	
Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета	
Стандард 15: Квалитет докторских студија	

Уводне напомене

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (раније Дефектолошки факултет) од 1975. године врши образовање стручњака за рад са децом, младима и одраслим особама са развојним поремећајима, говорно-језичким поремећајима и поремећајима у понашању. Од школске 2006/2007. године настава се изводи по Болоњском моделу. Наставни планови основних, мастер и докторских студија усклађени су са најновијим научним достигнућима у области специјалне едукације и рехабилитације. Факултет реализује и посебне облике студија за иновацију знања, перманентног стручног образовања и усавршавања. Осим наставне делатности, наставници и сарадници Факултета се ангажују и у оквиру научноистраживачког рада, у оквиру кога Факултет остварује сарадњу са бројним сродним институцијама из земаља региона, и шире, као и са домаћим професионалним и стручним удружењима која се баве проблемима особа са инвалидитетом или са поремећајима понашања.

Факултет обавља редовне поступке самовредновања у складу са Законом о високом образовању и Статутом Универзитета у Београду, као и Статутом Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. У поступку самовредновања процењена је испуњеност свих 15 стандарда који су дати у Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма (“Службени гласник РС”, број 13/2019), а који је усвојио Национални савет за високо образовање Републике Србије.

Основна полазна документа за структурирање и писање Извештаја о самовредновању су:

1. Упутство за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије;
2. Стратегија обезбеђења квалитета Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију коју је усвојио Савет Факултета;
3. Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију коју је усвојило Наставно-научно веће Факултета

Поступак самовредновања спровела је Комисија за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе и студијских програма именована од стране Наставно научног већа и Декана. Комисија је радила у саставу:

1. проф.др Гордана Одовић
2. проф.др Марија Јелић
3. проф.др Марија Анђелковић
4. проф.др Маја Ивановић
5. доц.др Марија Маљковић

У Извештају су, у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис стања 2. Анализа предности, слабости и могућности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета. Приложени су сви тражени показатељи за сваки стандард посебно.

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

1.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду има јасно, традиционално опредељење за поштовање и примену највиших стандарда високог образовања и научноистраживачког рада. У складу са тим, донео је Стратегију обезбеђења квалитета (Прилог 1.1.) која чини основни документ и полазну основу у поступку самовредновања и остваривања квалитета образовних, научно-истраживачких, стручних и других активности које се остварују на Факултету.

Имајући у виду да стратешко планирање у високом образовању подразумева дефинисање дугорочних циљева, намера и праваца деловања, као и пројекцију ресурса потребних за постизање тих циљева, у Стратегији обезбеђења квалитета формулисани су мисија и визија, циљеви, и опредељење Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. Изнета су темељна опредељења Факултета у погледу систематске анализе, оцењивања и унапређења квалитета у свим подручјима свога рада, посебно у подручју студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког рада, и квалитета наставника и сарадника. Стратегија прописује потребне активности и носиоце за извршење утврђених мера и поступака за све субјекте обезбеђења квалитета и све области (подручја) рада: студијске програме, наставу, научно-истраживачки рад, студенте, ресурсе, ненаставно особље и процесе управљања. Дугорочна имплементација ове Стратегије подразумева унапређење свих субјеката у систему квалитета, што се посебно односи на пословодни орган, наставнике и сараднике, студенте, ненаставно особље, стручне органе и тела. У креирању стратегије, укључени су и други друштвени субјекти, попут сродних факултета, Друштва дефектолога, Савета послодаваца, школа, клиника, предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом итд.

Стратегију обезбеђења квалитета доноси Савет Факултета на предлог декана Факултета. Презентована је у целости на Наставно-научном већу и Студентском парламенту, а доступна је јавно на сајту Факултета (http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html).

Стратегија се периодично евалуира, усклађује и допуњава паралелно са законским променама и променама у подручјима значајним за рад, а Правилником о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета обухваћена је обавеза редовних анализа и извештавања, управе Факултета о одрживости у спровођењу циљева Стратегије, који се периодично преиспитују. На основу уочених потреба, Стратегију обезбеђења квалитета унапређује Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, што је дефинисано чланом 55. Статута Факултета и Правилником о обезбеђењу квалитета рада Факултета.

1.2. SWOT анализа

Предности:

- Факултет је усвојио Стратегију обезбеђења квалитета, као стратешки развојни документ из области обезбеђења квалитета високог образовања у којој су дефинисане мере, субјекти и области обезбеђења квалитета Факултета, уграђен је механизам унапређења квалитета и дефинисана су овлашћења, одговорности и улога учесника у обезбеђењу квалитета (+++);
- Стратегија обезбеђења квалитета доступна је јавности на Интернет страници Факултета (+++).
- Руководство и запослени на Факултету опредељени су ка политици квалитета (+++).

Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Стратегију обезбеђења квалитета треба континуирано преиспитивати, кориговати или допуњавати како би се обезбедила што боља основа за обезбеђење квалитета (++); – Стратегија обезбеђења квалитета се не може у потпуности спроводити без адекватних финансијских средстава из буџета Републике (+). – Недовољна информисаност наставника о активности за унапређење квалитета на Факултету (+).
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Факултет сопственим средствима финансира научно-истраживачке и стручне пројекте у којим учествује запослени наставници и сарадници (++); – Факултет остварује сарадњу са многим факултетима и научно-истраживачким институцијама у земљи и иностранству (+++); – Постоји континуирана тежња и жеља студената и млађих сарадника да се Факултет мења и унапређује (+++).
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Чланови Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета немају довољну едукације у области управљања квалитетом (++); – Факултет нема довољно средстава за финансирање послова на обезбеђењу квалитета (++); – Недовољна свест појединих наставника и сарадника о значају добро дефинисане стратегије обезбеђења квалитета (++).

1.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 1:

- Континуирано праћење нових законских решења;
- Периодично ревидирање Стратегије обезбеђења квалитета да би се обезбедила што боља основа за израду будућих акционих планова у области обезбеђења квалитета;
- Промоција значаја обезбеђења и унапређења квалитета;
- Јасна подела овлашћења и одговорности у области обезбеђења квалитета;
- Редовно извештавање о стању на подручју обезбеђења и унапређењу квалитета на Факултету;
- Доследно спровођење активности дефинисаних акционим планом.

Показатељи и прилози за Стандард 1:

Прилог 1.1 Стратегија обезбеђења квалитета

Прилог 1.2 Мере и субјекти обезбеђења квалитета

Прилог 1.3 Акциони план за спровођење стратегије и одлуке о његовом усвајању

Прилог 1.3а Одлука о усвајању акционог плана

Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начин (стандарде) и поступке за обезбеђење квалитета свог рада који су доступни јавности.

2.1. Опис стања

Полазну платформу за дефинисање начина и поступака за обезбеђење квалитета рада на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду представљају следећа документа:

1. Лисабонска конвенција о признавању квалификација високошколског образовања у европском региону (11. 4. 1997. године) коју је наша земља ратификовала Законом о ратификацији конвенције о признавању квалификација високошколског образовања у европском региону („Сл. лист СЦГ-Међународни уговори“ бр. 7/2003)
2. Болоњска декларација (19. 6. 1999. године) коју је наша земља потписала 2003. године;
3. Закон о високом образовању („Службени гласник РС”, 88/2017-41, 27/2018-3 (др. закон), 73/2018-7, 67/2019-3, 6/2020-3 (др. закон), 6/2020-20 (др. закон), 11/2021-3 (Аутентично тумачење), 67/2021-3 (др. закон), 67/2021-7, 76/2023-23);
4. Стратегија развоја образовања и васпитања у Србији до 2030. године („Службени гласник РС”, број 63/21-4);
5. Закон о научно-истраживачкој делатности („Службени гласник РС“, бр. 110/2005, 50/2006 – испр., 18/2010, 112/2015 и 49/2019 – др. закон);
6. Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени Гласник РС“, бр. 13/19);
7. Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа („Службени Гласник РС“, бр. 13/19);
8. Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа („Службени Гласник РС“, бр. 13/19);
9. Правилник о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019, 1 од 11. јануара 2021, 19 од 5. марта 2021, 51 од 22. јуна 2023, 102 од 17. новембра 2023); Статут Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 201/18);
10. Статут Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду, бр. 201/18, 207/19, 213/20, 214/20, 217/20, 230/21, 232/22, 233/22, 236/22, 241/22, 243/22, 244/23 245/23 и 247/23);
11. Статут Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, бр. 2/26 од 28.2.2024.

Поред општих стандарда и поступака дефинисаних наведеним правилницима, на Факултету се примењују и стандарди и поступци утврђени правилницима Универзитета у Београду:

1. Правилник о самовредновању (Гласник Универзитета у Београду, бр. 142, од 4. 6. 2008. године);
2. Правилник о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (Гласник Универзитета у Београду, бр. 246, од 29. 3. 2023);

3. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду ” бр. 237/22, 240/22 и 242/22);
4. Правилник о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18 и 223/21);
5. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 136/07, 168/12 и 180/14);
6. Правилник о мобилности студената и преношењу ЕСПБ бодова („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 160/11, 196/16 и 205/18).

На основу наведених докумената израђени су следећи акти Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, који обезбеђују примену стандарда и поступака за обезбеђење квалитета:

1. Правилник о отвореној науци на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2022)
2. Правилник о исплати накнада за научно истраживачки рад истраживача у наставим и сарадничким звањима (2023)
3. Правилник о научно истраживачком центру ФАСПЕР (2016)
4. Етички кодекс научно-истраживачког рада/добра научна пракса (2008)
5. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, пречишћен текст (2023); (Прилог 7.1)
6. Правилник о начину и поступку заснивања радног односа сарадника на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2021); (Прилог 7.1)
7. Правилник о изменама Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2024); (Прилог 7.1)
8. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008); (Прилог 8.2)
9. Правилник о упису студената на основне академске студије (2020); (Прилог 8.1.1)
10. Правилник о мастер академским студијама (2023); (Прилог 8.1.2а)
11. Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академским студијама (2018); (Прилог 8.1.2)
12. Правилник о докторским студијама (2022) и Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022); (Прилог 8.1.3)
13. Правилник о уџбеницима (2008) (Прилог 9.1)
14. Правилник о Издавачкој делатности – пречишћен текст (2023); (Прилог 9.1.1)
15. Правилник о раду библиотеке (2013); (Прилог 9.1.2)

Стандарди и поступци који су разрађени у оквиру приказаних докумената односе се на све области управљања квалитетом, а ближа упутства о начинима и поступцима за обезбеђење квалитета дефинисана су следећим документима:

1. Стратегија обезбеђивања квалитета (Прилог 1.1);
2. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета рада на Факултету (2008) (Прилог 2.1)

3. Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета (2008); (Прилог 2.4а)
4. Правилником о самовредновању наставе (2008); (Прилог 2.4б)
5. Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета (2020-2023); (Прилог 1.3)
6. Правилник о раду комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету (2024); (Прилог 2.4в)
7. Правилник о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на факултету (2024) (Прилог 2.4г).

Наведеним правним актима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. Сва наведена документа су јавно доступна на интернет страници факултета (http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html).

За поступање Факултета у систему обезбеђења квалитета стара се Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе које анализирају испуњавање стандарда у свим областима и подручјима праћења квалитета и спроводе процес самовредновања. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета прати квалитет студијских програма, педагошког и научноистраживачког рада наставника и сарадника, рада студената, ненаставног особља, уџбеника и другог наставног и испитног материјала, простора и опреме, финансирања и управљања као и других пратећих делатности на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (члан 55. Статута Факултета). Комисија за праћење и унапређење наставе прати и анализира студијски програм и квалитет наставе на Факултету; анализира ефикасност студирања и врши евалуацију стицања ЕСПБ бодова; предлаже мере и активности за унапређење квалитета наставе и реформе студијских програма (члан 56. Статута Факултета).

Провера начина и поступака за обезбеђења квалитета врши се периодично се анализира. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе најмање једном годишње (Статут Факултета, чл. 55. и 56. ставке 6) извештавају Наставно-научно веће о стању на подручју обезбеђења и унапређења квалитета, својим активностима и закључцима и вези са унапређењем наставног процеса и реализацији мера предвиђених Акционим планом. Наставно-научно веће разматра предлоге и усваја мере, односно унапређује начине и поступке за обезбеђење квалитета.

2.2. SWOT анализа

Предности:

- Факултет има документа којима су постављени стандарди квалитета и утврђене надлежности појединих субјеката у систему мера обезбеђења квалитета (+++);
- Факултет има документа којима су прописани поступци за обезбеђење квалитета рада високошколске установе (+++);
- Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета доступни су јавности на сајту Факултета (+++);
- Велики број субјеката укључен је у процес обезбеђења квалитета (+++);
- Укључивање студената у процес обезбеђења квалитета (+++).

Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију усвојен је пре више од петнаест година (++); – Недовољна едукација субјеката о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета (++)
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Повезивање Факултета са сродним високошколским установама у земљи и иностранству ради уједначавања стандарда за унапређење квалитета (++); – Подстицање наставника и студената да се кроз процес самовредновања непосредно укључе у процес побољшања квалитета (+++); – Веће укључивање Савета послодаваца и добијања већег броја повратних информација о квалитету и компетенцијама дипломираних студената (++);
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољна информисаност свих субјеката о значају, стандардима и поступцима обезбеђење и унапређење квалитета (++) – Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета у досадашњем раду није достављала извештаје о спровођењу мера и начина обезбеђења квалитета. (+++).

2.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 2:

- Иновирање и усклађивање Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета са изменама Статута и Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа;
- Увођење редовних ревизија свих донетих општих аката из области обезбеђења квалитета прикупљањем повратних резултата из праксе и одржавањем редовних јавних расправа;
- Дефинисање међусобне контроле субјеката укључених у процес обезбеђења квалитета и стриктна примена донетих општих аката. Едукација и мотивација субјеката укључених у процес обезбеђења квалитета о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета;
- Достављање годишњих извештаја о спровођењу мера и начина обезбеђења квалитета;
- Одржавање јавних расправа о постојећим стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета, примени донетих закључак у пракси и унапређењу процеса самовредновања;
- Подизање свести наставника, ненаставног особља и студената о важности процеса самовредновања.

Показатељи и прилози за Стандард 2:

Прилог 2.1 Усвојени документ – Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе.

Прилог 2.2 Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета.

Прилог 2.2а Усвојени план рада и процедура за обезбеђење и унапређење квалитета

високошколске установе у оквиру стандарда квалитета.

Прилог 2.3 Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела (комисије, одбора, центара) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе.

Прилог 2.4а Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију

Прилог 2.4б Правилник о самовредновању

Прилог 2.4в Правилник о раду комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету

Прилог 2.4г Правилник о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на факултету

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

3.1. Опис стања

Процес самовредновања услова и квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију започео је 2008. године. Од тада до данас, примењене су значајне мере и поступци које су несумњиво позитивно утицали на унапређење квалитета.

Институционални оквир система за обезбеђење квалитета дефинисан је Статутом Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. За обезбеђење квалитета на одговорни су: органи управљања и орган руковођења Факултетом и две Комисије – Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, као и сви запослени на Факултету. У неговању система обезбеђења квалитета, Факултет укључује и максимално вреднује и мишљење студената.

Статутом Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију дефинисане су надлежности, послови и задаци субјеката обезбеђења и унапређења квалитета:

- **Наставно-научно веће** (Чл. 50, тачке 22, 23, 24, 25 и 34): утврђује јединствену политику чији је циљ стално унапређење квалитета наставе и усавршавање научноистраживачког рада на Факултету; прописује начин и поступак самовредновања у складу са утврђеним стандардима; прописује услове и начин узимања у обзир мишљења студената приликом оцењивања резултата педагошког рада наставника; одређује носиоце активности за обезбеђење квалитета, доноси акта о предузимању корективних мера и активности, доноси оцену испуњености сваког појединачног стандарда и усваја коначни извештај о самовредновању.
- **Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета** (чл. 55): промовише културу квалитета на Факултету; планира и анализира поступке вредновања целокупног система високог образовања и научноистраживачког рада на Факултету; израђује предлог Стратегије за обезбеђење квалитета, прати остваривање Стратегије и предлаже мере и активности у циљу побољшања квалитета.
- **Студентски парламент** (члан 61, став 9 и 11): учествује у поступку самовредновања факултета, разматра питања и спроводи активности у вези са обезбеђењем и оценом

квалитета наставе; реформом студијских програма, анализом ефикасности студирања, утврђивањем броја ЕСПБ бодова, унапређењем мобилности студената.

Послови и задаци одељења, катедри, наставника, сарадника и студената у спровођењу начина и поступака Стратегије обезбеђења квалитета, ближе су утврђени Правилником о обезбеђењу квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Ангажовањем у раду Студентског парламента Факултета, као и одлучивањем преко својих представника у органима Факултета (Савет, Наставно-научно веће) студенти учествују у доношењу одлука у вези са спровођењем стратегије, стандарда, поступака и културе квалитета, а периодичним вредновањем квалитета наставног процеса, педагошког рада наставника и сарадника, као и квалитета рада органа управљања и стручних служби, континуирано учествују у обезбеђењу квалитета.

3.3. Високошколска установа формира тело, одбор, комисију за обезбеђење квалитета из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената

За обезбеђења квалитета Факултета старају се Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Ове комисије су стално стручни и саветодавни органи Факултета, а сачињава их по седам чланова из реда наставника, два представника стручних служби и два представника из реда студента. (чл. 55 и 56 Статута). За потребе самовредновања или у току припреме реакредитације, Декан може да формира додатно стручно тело, односно Комисију за самовредновање и оцењивање високошколске установе и студијских програма.

3.2. SWOT анализа

Предности:

- Статутом Факултета и одговарајућим Правилницима утврђени су послови и задаци Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе (+++);
- Ради ефикаснијег рада на прикупљању података о квалитету рада на факултету формирана је Комисија за самовредновање и оцењивање високошколске установе и студијских програма (+++)
- Статутом Факултета, Стратегијом за обезбеђење квалитета и другим општим актима утврђене су надлежности, послови и задаци органа управљања Факултетом – Савета Факултета, органа пословођења – декана и стручних тела Факултета (Наставно-научног већа, Већа одељења и катедри) (+++);
- Усклађеност Статутарно предвиђеног учешћа представника студената (+++);
- Могућност анкетања студената електронским путем обезбеђује учешће већег броја студената у процесу вредновања различитих аспеката рада Факултета (+++).

Слабости:

- Статутом Факултета и другим општим актима нису јасно дефинисане надлежности наставника, сарадника и студената у систему обезбеђења квалитета (+++);
- Резултати самовредновања и анкетања студената нису директно повезани са предлозима мера и активностима за унапређивање квалитета (+++).

	– Анализа процене испуњавања стандарда за обезбеђење квалитета није довољно повезана са реализацијом корективних и превентивних мера (+++).
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Унапређивање система спровођења мера предвиђањем надлежности, и одговорности субјеката укључених у процес самовредновања (+++); – Обезбеђење додатних средстава из релевантних фондова за реализацију процеса унапређења квалитета (++)
Опасности:	– Буџетом Факултета није предвиђено довољно средства за послове обезбеђења квалитета (+++).

3.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 3:

- У извештајима Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, и Комисија за праћење и унапређење наставе, дефинисати мере којима се ублажавају или отклањају слабости утврђене самовредновањем и анкетирањем студената, људске и материјалне ресурсе, рокове за спровођење препоручених мера, као и начине евалуације исхода предузетих мера;
- Промовисати значај ангажовања свих запослених, као и студената Факултета у СОК;
- Планирати додатна средства у буџету Факултета за послове обезбеђења квалитета;
- Активно пратити извештаје о самовредновању других ВШУ који су доступни јавности и пружају увид у примере добре праксе.

Показатељи и прилози за Стандард 3:

Прилог 3.1. Формално успостављено тело (комисија, одбор, центар) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (извод из Статута) и опис рада

Прилог 3.1а Одлуке о формирању комисија за унутрашње осигурање квалитета на Факултету

Прилог 3.2. Списак свих анкета

Прилог 3.3. Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је за извођење три студијска програма на сва три нивоа студија: основним академским, мастер академским и докторским академским студијама.

Студијски програми: Дефектологија, Логопедија и Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју реализују се на основним академским студијама у трајању од 4 године (240 ЕСПБ), мастер академским студијама у трајању од 1 године (60 ЕСПБ) и докторским академским студијама у трајању од 3 године (180 ЕСПБ).

Програми основних академских студија (ОАС) на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију и одлуке о акредитацији:

1. Дефектологија (5 модула) (број: 612-00-00008/4/2021-03 од 06.09.2021. године). Студијски програм Дефектологија на ОАС одобрен је за 160 (стотину шездесет) студената. Реализује се кроз пет модула, а по завршетку студент стиче звање: Дипломирани дефектолог. У зависности од завршеног модула у додатку дипломи садржано је и ближе одређење академског назива и то: дипломирани дефектолог – сметње и поремећаји вида; дипломирани дефектолог – сметње и поремећаји слуха; дипломирани дефектолог – моторичке сметње и поремећаји; дипломирани дефектолог – сензомоторичке сметње и поремећаји и дипломирани дефектолог – превенција и третман поремећаја понашања.
2. Логопедија (број: 612-00-00540/8/2020-03 од 14.10.2021. године). Студијски програм Логопедија одобрен је за 50 (педесет) студената. По завршетку основних академских студија, студент стиче звање дипломирани логопед.
3. Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју (број: 612-00-00542/8/2020-03 од 16.12.2021. године). Студијски програм Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју одобрен је за 60 (шездесет) студената. По завршетку основних академских студија, студент стиче звање дипломирани дефектолог.

Програми мастер академских студија (МАС) на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, и одлуке о акредитацији:

1. Дефектологија (5 модула) (број: 612-00-00007/4/2021-03 од 06.09.2021. године). Студијски програм Дефектологија на МАС одобрен је за 160 (стотину шездесет) студената. Реализује се кроз пет модула, а по завршетку мастер академских студија студент стиче звање: Мастер дефектолог. У зависности од завршеног модула у додатку дипломи садржано је и ближе одређење академског назива и то: мастер дефектолог – сметње и поремећаји вида; мастер дефектолог – сметње и поремећаји слуха; мастер дефектолог – моторичке сметње и поремећаји; мастер дефектолог – сензомоторичке сметње и поремећаји и мастер дефектолог – превенција и третман поремећаја понашања.
2. Логопедија (број: 612-00-00539/8/2020-03 од 14.10.2021. године). Студијски програм Логопедија одобрен је за 50 (педесет) студената. По завршетку мастер академских студија, студент стиче звање Мастер логопед.
3. Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју (број: 612-00-00543/8/2020-03 од 16.12.2021. године). Студијски програм Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју одобрен је за 50 (педесет) студената. По завршетку мастер академских студија, студент стиче звање Мастер дефектолог.

Програми докторских академских студија (ДАС) на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију и одлуке о акредитацији:

1. Дефектологија (број: 612-00-00586/4/2020-03 од 06.09.2021. године). Студијски програм Дефектологија на ДАС одобрен је за 15 (петнаест) студената. По завршетку докторских академских студија стиче се звање Доктор дефектолошких наука.

2. Логопедија (број: 612-00-00541/8/2020-03 од 14.10.2021. године). Студијски програм Логопедија на ДАС одобрен је за 5 (пет) студената. По завршетку докторских академских студија стиче се звање Доктор наука – логопедија.
3. Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју (број: 612-00-00544/8/2020-03 од 16.12.2021. године). Студијски програм Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју на ДАС одобрен је за 10 (десет) студената. По завршетку докторских академских студија стиче се звање Доктор наука специјалне едукације и рехабилитације.

Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, 88/2017-41, 27/2018-3 (др. закон), 73/2018-7, 67/2019-3, 6/2020-3 (др. закон), 6/2020-20 (др. закон), 11/2021-3 (Аутентично тумачење), 67/2021-3 (др. закон), 67/2021-7, 76/2023-23) и Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019, 1 од 11. јануара 2021, 19 од 5. марта 2021, 51 од 22. јуна 2023, 102 од 17. новембра 2023) утврђени су сви елементи свих акредитованих студијских програма. Сваки предмет исказан је бројем ЕСПБ бодова, а структура студијских програма садржи распоред обавезних и изборних предмета по годинама, као и курикулуме за сваки предмет.

Студијски програм основних академских студија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију је у целини конципиран тако да језгро струке носи више од 50% ЕСПБ. Студијски програми основних академских студија обезбеђују:

- овладавање кључним појмовима, идејама, теоријама и чињеницама,
- стручна знања о етиологији и феноменологији,
- познавање основних метода, техника и процедура прикупљања и систематизације података,
- базичне професионалне вештине за решавање проблема и ситуација у пракси: поседовање вештина и способности за планирање, примену и евалуацију превенције, третмана, васпитања, образовања, рехабилитације, саветовања и подршке особа са сметњама и поремећајима вида, слуха, моторичких, сензомоторичких сметњи и поремећаја, поремећаја у понашању, поремећаја говорних и језичких функција и тешкоћама у менталном развоју.

Програми основних академских студија обезбеђују стицање кључних компетенција које омогућују даљи професионални развој и континуирано учење као што су: логичко мишљење и резонување; критичко расуђивање и вредновање; интерперсоналне и социјалне вештине.

Циљеви студијских програма мастер академских студија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију усмерени су на продубљивање, проширивање и интеграцију знања и вештина стечених на основним академским студијама у областима примарне и секундарне превенције, клиничке процене и третмана, васпитно-образовног процеса, професионалног оспособљавања и социјалне интеграције особа са различитим типовима и нивоима сметњи и поремећаја током свих периода живота.

Студијски програми мастер студија обезбеђују:

- овладавање теоријским проблемима, принципима и законитостима у сврху самосталног критичког промишљања праксе у релевантним областима,
- самостално обављање послова у различитим доменима (рад са појединцима, групама и породицама у различитим институционалним и ванинституционалним контекстима) у складу са одговарајућим професионалним нормама, стандардима и примерима добре праксе,
- креативну и флексибилну примену знања у новим ситуацијама: планирање, креирање, имплементацију и евалуацију стандардних и иновативних програма рада,
- интеграцију знања из различитих дисциплина које се баве сродним феноменима,

- анализу, критичку евалуацију и професионалну апликацију знања кроз реализацију примењених пројеката или истраживања у релевантним областима,
- оспособљеност за презентовање истраживачких налаза ужој научној и стручној јавности и коришћење резултата за унапређивање праксе,
- развијање компетенција потребних за наставак професионалног усавршавања: наставак студија, даље усавршавање и самостално стицање знања.

По завршетку мастер академских студија, студент је оспособљен за самостално планирање и спровођење истраживања, критичко сагледавање и процењивање савремених приступа у раду са популацијом са различитим сметњама и поремећајима, планирање, креирање, имплементацију и евалуацију стандардних и иновативних програма рада са овом популацијом.

Циљ студијског програма докторских студија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију је стварање квалитетних стручњака и научника у научној области Специјалне едукације и рехабилитације који су усвојили највише етичке и професионалне стандарде.

По завршетку докторских студија студенти су оспособљени за самосталан научно-истраживачки рад. Студијски програми докторских студија обезбеђују:

- високоспецијализовано знање као основу за критичко мишљење и истраживање у областима превенције, процене, третмана, васпитања, образовања, професионалног оспособљавања и социјалне инклузије особа са различитим сметњама и поремећајима током свих периода њиховог живота,
- планирање, организовање и реализацију фундаменталних и развојних научно-истраживачких пројеката, уз комбиновање интердисциплинарног и интегративног приступа у проучавању специфичних проблема,
- самостално решавање теоријских проблема кроз евалуацију постојећих и креирање нових рехабилитационих или едукативних поступака,
- креативно и независно деловање, засновано на критичком преиспитивању експлоративне и практичне вредности теорија, концепција, стратегија и програма у релевантним областима,
- самосталну реализацију оригиналних истраживачких пројеката и продукцију нових знања или оригиналну адаптацију, примену и интерпретацију постојећег знања на основу теоријског и емпиријског истраживања уз поштовање етичког кодекса добре научне праксе,
- упознавање шире научно-стручне јавности са кључним проблемима и добром праксом у релевантним областима и доменима,
- перманентан допринос даљем развоју специјалне едукације и рехабилитације, као и тангентних научних области.

Студијски програми у оквиру којих се изводи настава на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију су усаглашени са усвојеном мисијом и циљевима Факултета, а студијски програми усклађени су са принципима Болоњске декларације. Спецификација предмета (силабус) је основни документ на коме се програми базирају. Спецификација предмета садржи назив студијског програма и предмета, податке о наставнику и сараднику, статус предмета, број ЕСПБ бодова, услов, опис циља, исхода и садржаја предмета, литературу, број часова наставе, методе извођења наставе, оцену знања и опис структуре поена. Детаљне информације о курикулумима свих студијских програма и модула на свим нивоима студија, доступне су на званичној интернет страници Факултета.

У складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, сви акредитовани студијски програми усклађени су са најмање три програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора.

Потписани споразуми о сарадњи са Универзитетом у Новом Саду – Медицинским факултетом, Нови Сад, Република Србија; Универзитетом у Источном Сарајеву – Медицинским факултетом Фоча, Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Тузли – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Тузла, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Загребу – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Република Хрватска; и Универзитетом „Св. Кирил и Методиј“, Филозофским факултетом, Скопје, Република Северна Македонија, предвиђају усаглашавање услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања у циљу постизања веће мобилности студената и наставног особља (<https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html>).

Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета у подручју студијских програма представљају поуздан и валидан начин контроле стицања знања и обезбеђења компетенција студената за квалитетно и професионално обављање делатности. Праћење и проверавање испуњености циљева програма обезбеђује се анкетирањем дипломираних студената. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета прати квалитет студијских програма, а Комисија за праћење и унапређење наставе прати и анализира студијски програм и квалитет наставе на Факултету.

За Квалитет студијских програма Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију одговорно је Наставно-научно веће, а сваки наставник појединачно одговоран је за квалитет наставног предмета који сачињава структуру студијског програма. Такође, Веће за докторске и специјалистичке студије: 1) координира рад одељења у свим питањима која се тичу организације и студијских програма докторских и специјалистичких студија; 2) прати, обезбеђује, унапређује квалитет и стара се о подизању квалитета студијских програма ових студија; 3) предлаже измене и допуне студијских програма Наставно научно већу.

Контролу квалитета студијских програма основних академских, мастер академских и докторских академских студија Факултет спроводи систематским рецензирањем током сваког циклуса реакредитације. Прате се: усклађеност са савременим токовима у струци и науци; степен оптерећености наставника и сарадника и степен оптерећености студената; врши се упоређивање са студијским програмима компатибилних иностраних високошколских установа. За континуирано праћење квалитета студијских програма задужена је Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе која између осталог: 1) прати и анализира студијски програм и квалитет наставе на Факултету; 2) анализира ефикасност студирања и врши евалуацију стицања ЕСПБ бодова и 3) предлаже мере и активности за унапређење квалитета наставе и реформе студијских програма. Комисија анализира прикупљене податке и најмање једном годишње извештава Наставно-научно веће о добијеним резултатима и предлаже мере и активности за унапређење студијских програма.

Ради ефикасног прибављања повратних информација о квалитету студија и студијских програма, од 2020. године активан је Савет послодаваца Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (члан 58. Статута Факултета). Одлука о избору чланова Савета послодаваца доступна је на званичној интернет страници Факултета. Савет послодаваца између осталог: 1) разматра студијске програме који се реализују на Факултету и даје мишљење приликом анализе и осавремењавања постојећих студијских програма; 2) даје иницијативе за оснивање и реализацију нових студијских програма у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби и 3) континуирано пружа информације Факултету о трендовима и потребама тржишта рада, у погледу знања и компетенција које се очекују од стручњака из области у којима Факултет образује студенте. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе периодично спроводи Анкету о задовољству послодавца стеченим квалификацијама дипломаца основних и мастер

академских студија Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у различитим областима запошљавања – образовање, здравство, социјална заштита, правосуђе и друге релевантне области (Прилог 4.2).

Студенти путем електронске анкете активно учествују у осигурању квалитета студијских програма кроз оцењивање и праћења исхода учења:

- на крају сваког семестра студенти попуњавају анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника,
- сваке друге, а најкасније сваке треће школске године попуњавају анкету о квалитету наставног процеса,
- сваке друге, најкасније сваке треће школске године попуњавају анкету о квалитету рада органа управљања и рада стручних служби
- по завршетку студија дипломирани/мастер студенти попуњавају анкету о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Ове анкете Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе по правилу спроводи на крају сваког семестра, а резултати се саопштавају на Наставно-научном већу (Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа „Службени гласник РС“, бр. 13/19). Ови извештаји чине интегрални део Извештаја о самовредновању и оцењивању рада Факултета, и део су Стратегије унапређења квалитета студијских програма у оквиру новог циклуса акредитације.

Осим вредновања педагошког рада наставника и сарадника, квалитета наставног процеса, студијског програма и постигнутим исходима учења, студенти имају могућност да одлучују о важним аспектима студијских програма, кроз учешће у Наставно-научном већу, Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе. Састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената (члан 49. Статута Факултета) када се одлучује о питањима од значаја за студенте, а посебно она која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова.

Сваки студијски програм има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски, односно научни назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ бодовима, јасно представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховом оквирним садржајем.

Приликом израде курикулума студијских програма свих нивоа студија, поштује се принцип хијерархије. Од усвајања општих знања из базичних научних дисциплина и тангентних научних области, студент се усмерава ка уско специфичним и стручним знањима из области специјалне едукације и рехабилитације. Поред тога, сам наставни процес предвиђа активно укључивање студената, подстицање интерактивне наставе и критичког размишљања код студената, подстицање на примену усвојених знања, повезивање са раније стеченим знањима али и конкретним примерима из праксе и решавање постављених проблема.

Детаљне информације о структури студијских програма свих нивоа студија стално су доступне на званичној интернет страници Факултета, као и у Информатору – водичу за упис на факултет. Процедура израде и поступак одбране завршног мастер рада дефинисана је Правилником о мастер академским студијама, који је доступан на сајту Факултета.

Процедура пријаве, оцене и одбране докторске дисертације уређена је Правилником о докторским академским студијама и Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама, који су доступни на сајту Факултета.

4.1. SWOT анализа

Предности:	<ul style="list-style-type: none"> – Студијски програми су научно утемељени и усаглашени са циљевима високошколске установе (+++); – Студијски програми имају јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (+++); – Циљеви студијских програма су јасно дефинисани и усклађени са исходима учења (+++); – Радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова усклађено је са достизањем потребних исхода учења (+++); – Наставни планови и програми су приказани табеларно по годинама, при чему се води рачуна о односу општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина (+++); – Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+++); – Информације о студијским програмима доступне су на званичној интернет страници Факултета (++)
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољна мотивисаност послодаваца за давање повратних информација из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама (++) – План рада који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијских програма, није доступан на сајту Факултета (++) – Ограничене могућности за извођење практичне наставе и стручне праксе, што потврђују и резултати анкете дипломираних студената (Прилог 4.1) (+++).
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Развој Алумни организације, веће укључивање Савета послодаваца, успостављање сарадње са Националном службом за запошљавање (++) – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (++) – Споразуми о сарадњи са другим високошколским установама, пружање услуга наставно-научним и стручним базама, унапређење рада Центра за саветодавни рад Факултета, како би се унапредили услови за извођење практичне наставе (+++); – Стручно усавршавање наставника у области примене савремених технологија у настави (+); – Сарадња са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду, ради веће мобилности студената и наставника,

	али и боље усаглашености студијских програма са сродним високошколским установама из иностранства (++).
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољна усаглашеност студијских програма са програмима сродних факултета из европског образовног простора и иностранства (++); – Недостатак финансијских средстава за опремање Центра за саветодавни рад факултета, који би отворио простор за унапређење квантитета и квалитета извођења практичне наставе (+++).

4.2. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијских програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1.а Листа свих студијских програма на основним студијама који су акредитовани на високошколској установи, са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.1.б Листа свих студијских програма на мастер академским студијама који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.1.в Листа свих студијских програма на докторским студијама који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2 Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма.

Табела 4.3 Просечно трајање студија у претходне 3 школске године.

Прилог 4.1 Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Прилог 4.2 Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца

Прилог 4.3 Одлуке о акредитацији

Прилог 4.4. Мапирање исхода обавезних предмета на ОАС и МАС и њихова усклађеност са исходима студијског програма

Прилог 4.4 Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

5.1. Опис стања .

Наставни процес на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију остварује се применом Статута факултета и одговарајућих правилника: Правилник о упису студената на основне академске студије (2020); Правилник о мастер академским студијама (2023); Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академским студијама (2018); Правилник о докторским студијама (2022) и Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022). У наведеним правилницима дефинисане су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе на Факултету и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распоред наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Квалитет наставног процеса се обезбеђује и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

Настава на свим предметима, без обзира на то да ли су обавезни/изборни, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника.

- Календар послова садржи основне информације о планираним активностима током једне школске године: почетак/завршетак јесењег и пролећног семестра на свим нивоима студија; датуме одржавања редовних седница Наставно-научног већа, Већа за докторске и специјалистичке и студије; Изборног већа; нерадне и ненаставне дане у току школске године, време предвођено за одржавање испитних рокова и пријаву испита, време одржавања стручне праксе; време годишњег одмора за наставно особље. За израду Календара послова задужен је продекан за наставу, а усваја се на Наставно-научном већу пре почетка школске године.
- План и распоред наставе и вежби припрема руководиоца Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и званичној интернет страници Факултета. Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима.

Наставу на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију на свим студијским предметима, без обзира на програм или ниво студија, карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл, а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус). У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно решавање проблема и друго, а ове активности током извођења наставе и вежби непрекидно се прате и вреднују. Активност студената у току наставног процеса се додатно подстиче предавањима и гостовањима реномираних гостујућих предавача и стручњака из праксе. Факултет осавременује и иновира наставни процес и по потреби примењује *on-line* консултације (коришћењем различитих интернет платформи *Moodle, MS teams, Zoom, Google учионицу*), уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове.

Спецификација свих предмета, на свим програмима и нивоима студија, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна. Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред наставе и вежби (члан 89. Статута Факултета).

План извођења наставе усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, члан 16). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада. Контола придржавања плана рада: Анкетом студената о квалитету наставног процеса студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник/сарадник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у виду Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину (Прилог 5.1), и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника

- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. У случају да резултати оцењивања покажу да наставник или сарадник не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника (члан 8) и Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (члан 11 и члан 12). Шеф катедре је дужан да обави разговор са наставником или сарадником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник односно сарадник подноси писани извештај о предузетим мерама и разложима неуспеха. На основу извештаја, продекан за наставу и шеф катедре утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника или сарадника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење наставе карактеристичне за високошколске установе. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство (Прилог 5.3).

Стицање и проширивање стручних компетенција наставника и сарадника Факултет подстиче и финансирањем њиховог учешћа на различитим врстама едукација.

5.2. SWOT анализа

Предности:

- Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне су на званичној интернет страници и истакнуте на огласној табли Факултета (++);
- Настава подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++);
- Информације о студијском програму, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++);
- Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника и сарадника (+++);
- Укљученост студената у оцену квалитета наставног процеса (+++);
- Резултати анкете студената о квалитету наставног процеса (Прилог 5.1) показују да су студенти уписани по студијском програму који је акредитован 2021/22 године значајно задовољнији квалитетом наставног процеса у односу

	<p>на студенте ранијих уписних године, што говори у прилог унапређења квалитета наставе и наставног процеса (+++);</p> <p>– Највећи број студената сматра и да укупно ангажовање студената у једној школској години одговара збиру од 60 ЕСПБ бодова (++).</p>
Слабости:	<p>– Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++);</p> <p>– План рада није јасно идтакнут на званичној страници Факултета (++);</p> <p>– Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++);</p>
Могућности:	<p>– Унапређивање метода наставе (++);</p> <p>– Унапређење ИТ опреме и подршке (++);</p> <p>– Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++).</p>
Опасности:	<p>– Тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++);</p> <p>– Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++);</p> <p>– Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).</p>

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- Доследна примена стандарда и процедура за праћење квалитета наставног процеса и примена корективних мера;
- Издвајање финансијских средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу;
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета;
- Рационалније коришћење научноистраживачке инфраструктуре у извођењу наставе, посебно на вишим нивоима студија.

Показатељи и прилози за Стандард 5:

Прилог 5.1 Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2 Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.3 Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

6.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију је акредитован за обављање научно-истраживачке делатности у области друштвено – хуманистичких наука према одговарајућим стандардима (решење Министарства просвете и науке бр. 021-01-17/41 од 2012. године, затим је поново акредитован од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја решењем бр. 660-01-00008/14 од 2020. године). Општи и организациони услови за реализацију научноистраживачког рада се планирају преко Наставно-научног већа, Већа одељења и Већа катедре, Научно-истраживачког центра и Центра за континуирану едукацију.

Научно-истраживачки рад на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду се организује у циљу развоја научне мисли и примене најновијих сазнања у друштву. Научно-истраживачка делатност је равноправна са образовном делатношћу, а заснован је на Закону о науци и истраживањима (*Службени гласник РС*, бр. 49/2019), Закону о Фонду за науку Републике Србије (*Службени гласник РС*, бр. 95/2018), Закону о високом образовању (*„Службени гласник РС”*, бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023.), Стратегији научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године (*„Службени гласник РС”*, број 10 од 10. фебруара 2021.), и Статуту Факултета.

Садржаји истраживања усклађени су са стратешким циљевима Факултета, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања: Планом научноистраживачког рада Универзитета у Београду, Програмом научноистраживачког рада и Програмом развоја научноистраживачког подмлатка Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију за период 2020–2025.

Научно истраживачки рад Факултета се остварује путем самосталног рада наставника, сарадника и студената мастер и докторских студија, као и кроз њихово укључивање у реализацију различитих домаћих и међународних пројеката, међународну научну сарадњу, дисеминацију и популаризацију научноистраживачких резултата, издавање научних публикација.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, перманентно реализује различите пројекте из Програма основних истраживања из области Друштвених наука, а образовно-васпитне установе, установе социјалне-заштите и здравствене установе са којима Факултет има потписане споразуме о сарадњи, пружају институционални оквир за реализацију научноистраживачких пројеката, примену постигнутих научноистраживачких резултата и учествовање у процесима креирања јавних политика и решавању актуелних проблема у пракси.

Тренутно се на Факултету реализују 2 научноистраживачка пројеката под руководством стално запослених наставника Факултета (Табела 6.1). Осим ових пројеката, наставници, наставници и сарадници Факултета учествују на 10 међународних пројеката у оквиру ЕРАСМУС+ програма и 4 национална пројеката, међу којима је и Пројекат Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије. Списак наставника и сарадника, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима дат је у Табели 6.2. Факултет тренутно не реализује стручне пројекте

Факултет од 2007. године организује међународни научни скуп сваке друге године, на коме наставници и сарадници учествују као аутори и коаутори научних радова, али се ангажују и кроз уредништво зборника радова и апстраката, као и кроз чланство у програмском и организационом

одбору. Почевши од 2016. Факултет сваке године организује и научни скуп на којем се саопштавају резултати једногодишњег научноистраживачког пројекта који се реализује под руководством наставника Факултета. Факултет је и суорганизатор годишњег скупа Друштва дефектолога Србије.

Факултет интензивно ради на стварању услова за веће укључивање у регионалне и европске научноистраживачке пројекте, и сарађује са еминентним високошколским институцијама у земљи (Универзитетом у Новом Саду – Медицински факултет; Универзитет у Београду – Правни факултет, Факултет безбедности, Филозофски факултет) и иностранству (Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитет у Тузли – Едукацијско-рехабилитацијски факултет, Босна и Херцеговина; Универзитет у Загребу – Едукацијско-рехабилитацијски факултет, Република Хрватска; Univerza na Primorskem – Pedagoška fakulteta, Koper, Slovenija и Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет, Скопје, Република Северна Македонија)¹. Досадашња сарадња се успешно одвијала кроз учешће у скуповима у својству чланова програмског одбора и пленарних предавача, рецензирање научних публикација, чланство у комисијама за избор наставника и сарадника и комисијама за оцену и одбрану докторских дисертација.

Планира се потписивање уговора о сарадњи са сродним научноистраживачким организацијама из Србије (Институт за педагошка истраживања у Београду; Институт за психолошка истраживања у Београду), и Европе (Русије, Словеније, Португала, Хрватске).

Научна продукција наставника и сарадника (појединачни доприноси) се прати и оцењује на годишњем нивоу попуњавањем извештаја о оствареним научноистраживачким резултатима (обим и квалитет). Руководиоци пројекта такође подносе годишње извештаје о научноистраживачким резултатима учесника, а Извештај о научној продукцији продекан за науку подноси на Наставно-научном већу Факултета. Том приликом прати се испуњеност услова за менторе на докторским студијама, у складу са Правилником о стандардима за акредитацију студијских програма (*Службени гласник, бр. 13/2019.*) и Стандардима и упутствима за акредитацију студијских програма докторских студија у пољу друштвено-хуманистичких наука (Стандард 9). Збирни преглед научноистраживачких резултата наставника и сарадника Факултета приказан је у Табели 6.3. Број наставника ангажованих у извођењу наставе на докторским студијама, као и наставници који испуњавају услове за ментора приказани су у Табели 6.7.

Квалитет научног рада наставника и сарадника Факултета оцењује се у складу са Правилником о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС”, бр. 159 од 30. децембра 2020, 14 од 20. фебруара 2023.) и Правилником о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС”, број 80 од 4. октобра 2024.) Анализом квалитета научноистраживачких резултата наставника и сарадника може се истаћи да се на годишњем нивоу укупно објави око 10% чине SCI/SSCI-индексирани радови (Табела 6.3.). Посебну пажњу истраживачи посвећују публикавању научних радова у часописима са ANCI/SCI/ERIH листе што је уједно и пресудан критеријум за категорисање истраживача приликом конкурисања на научне пројекте и за напредовања и звању у складу са важећим Универзитетским прописима.

Јединство образовног, научно-истраживачког и професионалног (стручног) рада остварује се укључивањем сарадника и студената докторских и мастер академских студија у научно-истраживачки рад и пројектне активности избором одговарајућих тема завршних мастер радова и докторских дисертација. Основни носиоци јединства образовног и научноистраживачког рада су наставници преко одговарајућих одељења и катедре. Иако у претходном периоду није било награда и признања за наставнике, сараднике и студенте за остварене резултате у

¹ <http://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html>

научноистраживачком раду, рад наставника и сарадника резултирао је бројним презентацијама на међународним и националним скуповима, саветовањима и конгресима, а број публикованих радова у националним и међународним часописима показује сталну тенденцију пораста

Наставници Факултета перманентно припремају кадрове за научноистраживачки рад и врше унапређивање истраживачке праксе, а Факултет подстиче наставнике и сараднике да се активно баве научно- истраживачким радом тако што настоји да максимално покрије трошкове учешћа на научним и стручним скуповима: њихово учешће на скуповима у организацији Факултета је бесплатно, а студенти докторских студија плаћају учешће по повлашћеној цени. Делимичним финансирањем (у складу са могућностима), Факултет подстиче учешће наставника, сарадника, и студената на научним скуповима које организују друге научноистраживачке организације у земљи и иностранству.

Интеграција научноистраживачког и образовног рада остварује се иновирањем студијских програма у складу са савременим научним тенденцијама. Објављени научни резултати се користе као наставна литература на свим нивоима студија, а имплементација научно-истраживачких резултата у наставном процесу је нарочито изражена у студијским програмима докторских академских студија које организује и изводи Факултет.

У циљу обезбеђивања научне, уџбеничке и друге стручне литературе, као и презентације, афирмације и јавног вредновања резултата научно-истраживачког рада наставника и сарадника Факултета, почетком 2002. године основан је Издавачки центар, као посебна организациона јединица Факултета. Издавачки центар се бави издавањем монографија, уџбеника, часописа, приручника и других материјала у писаном и електронском облику, као и документационо-библиотечким пословима. У циљу промовисања и унапређења научно-истраживачке делатности, Издавачки центар Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију издаје часопис „Специјална едукација и рехабилитација“ (М51), зборнике научних скупова чији је организатор. Суиздавач је часописа „Београдска дефектолошка школа“ (М52) и часописа „Темида“ (М24). Издавачка делатност Факултета се уређује Правилником о издавачкој делатности Универзитета у Београду Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. Издавачком делатношћу Факултета руководи Издавачки савет.

6.2. SWOT анализа

Предности:	<ul style="list-style-type: none"> – Стратешко опредељење Факултета да негује јединство образовног, научноистраживачког и професионалног (стручног) рада (+++); – Перманентно ангажовање наставника у руковођењу и реализацији националних научноистраживачких пројеката (+++); – Утврђени критеријуми и процедуре за праћење и оцењивање обима и квалитета научноистраживачког рада (++); – Доследна примена критеријума који се односе на научноистраживачки и стручни рад за избор у звање наставника (+++); – Довољан број наставника и ментора на докторским студијама који испуњавају услове дефинисане стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија (+++); – Усклађеност обима и квалитета научноистраживачких резултата наставника и сарадника са условима за акредитацију факултета за обављање научноистраживачке делатности (+++);
------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> – Усаглашеност научних, истраживачких и стручних активности Факултета са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања (++); – Интегрисаност истраживачких метода и резултата истраживања у наставне програме свих нивоа студија (+++); – Развијена издавачка делатност Факултета (+++).
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољно развијена међународна сарадња (+++); – Мали број међународних пројеката (+++); – Релативно мали број објављених радова са SCI индексацијом у односу на укупан број наставника и сарадника (+++); – Недовољна укљученост младих истраживача у научноистраживачке пројекте (+++); – Недовољна финансијска подршка за публикување научноистраживачких резултата младих истраживача (+++); – Одсуство заинтересованости наставника, сарадника и студената за пријаву на позиве Министарства за доделу награда и признања за остварене резултате у научноистраживачком раду, али и приметно мало позива за доделу награда у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука (+++).
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Ангажовање већег броја наставника на пројектима које финансира Фонд за науку (+++); – Ангажовање младих истраживача као руководиоца или реализатора на пројектима које финансира Фонд за науку (+++); – Побољшање међународне отворености и конкурентности Факултета (+++); – Заинтересованост сродних високошколских установа из земаља Европске уније и САД за сарадњу са Факултетом (+++); – Припрема и реализација билатералних и међународних пројеката са партнерским високошколским установама (+++); – Унапређење релевантности научноистраживачких резултата за образовно-васпитне установе, установе социјалне-заштите и здравствене установе (++); – Интензивирање мобилности наставника, сарадника и студената (+++).
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Високи захтеви у погледу пријављивања и евалуације предлога пројеката за програме Фонда за науку (++); – Недовољна информисаност наставника о могућностима за укључивање у међународне пројекте (++); – Недостатак финансијских средстава за покретање већег броја научноистраживачких пројеката, стручних и других програма (++); – Високи трошкови за објављивање радова у реномираним часописима са SCI индексацијом (++); – Недостатак финансијских средстава за повећање учешћа наставника и сарадника на научним скуповима других научноистраживачких организација (+++); – Неусаглашеност студијских програма на сродним факултетима у европском простору (+++);

	– Недостатак финансијских средстава за подршку научноистраживачког рада младих истраживача (+++);
--	---

6.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 6:

- Обезбедити одговарајући простор, опрему и финансијска средства за рад Научноистраживачког центра Факултета;
- Информисати наставнике о условима и поступку пријављивања националних и међународних научноистраживачких пројеката;
- На Интернет страни Факултета редовно постављати обавештења о могућностима објављивања научноистраживачких резултата, позиве за научне скупове и друге информације од значаја за научноистраживачки рад;
- Успоставити систем финансирања учешћа наставника и сарадника на научним скуповима;
- Успоставити систем награђивања наставника за остварене научноистраживачке резултате;
- Обезбедити подршку младим истраживачима у припреми пројеката за јавне позиве Фонда за науку;
- На Интернет страни Факултета редовно објављивати информације о отвореним позивима за програме мобилности, програме финансирања школарине и научноистраживачког рада младих истраживача;
- Информисати младе истраживаче о правима, обавезама и одговорности у науци и истраживањима и организовању научноистраживачког рада у складу са принципима академског интегритета и вредностима академске заједнице;
- Кроз програме сарадње са страним високошколским установама радити на унапређењу и усклађивању студијских програма;
- У оквиру сарадње са релевантним установама и удружењима радити на припреми и реализацији стручних и других програма;
- Израдити регистар расположиве опреме за научноистраживачки рад и посебним актом дефинисати услове набавке, коришћења, техничке подршке и сервисирања;
- Унапредити видљивост остварених научноистраживачких резултата интеграцијом Репозиторијума Факултета у јединствени Репозиторијум Универзитета у Београду.

Показатељи и прилози за Стандард 6:

Табела 6.1 Назив

Табела 6.2 Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима

Табела 6.3 Збирни преглед научноистраживачких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства

Табела 6.4 Списак SCI/SSCI-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период

Табела 6.5 Листа одбрањених докторских дисертација и уметничких пројеката (име кандидата, име ментора, назив дисертације и година одбране, публиковани резултати) у високошколској установи у претходне три школске године

Табела 6.6 Списак стручних пројеката који се тренутно реализују у установи чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи

Табела 6.7 Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи

Прилог 6.1 Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду

Прилог 6.2 Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи

Прилог 6.3 Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у потпуности осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, а за избор у звање наставника доследно се примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

Услови за избор наставника и сарадника усклађени су са општим законским и подзаконским актима. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15-1 од 26.01.2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама Закона о високом образовању (*Службени гласник РС*, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон и 76/2023), Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду (*„Гласник Универзитета у Београду“*, бр. 237/22 и 240/22). и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду (*„Гласник Универзитета у Београду“* бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18 и 223/21)). Осим наведених кључних докумената, поштују се:

- Правилник о стицању истраживачких и научних звања (*„Службени гласник РС“*, бр. 159 од 30. децембра 2020, 14 од 20. фебруара 2023.)
- Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа (*„Службени гласник РС“*, број 80 од 4. октобра 2024.)
- Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. септембра 2022.)

Сви наведени прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилницику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника, односно сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију детаљно је описан поступак избора.

Поступак избора наставника и сарадника је следећи: на образложену иницијативу Одељења Факултета и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање, који се објављује путем публикације „Послови“, Националне службе запошљавања. Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања оцењују испуњеност свих услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају и даје предлог Изборном већу. Мишљење изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање, или уколико је у питању избор у звање редовног професора – Сенату Универзитета. Наведена тела се коначно изјашњавају о кандидату. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.

Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника на Факултету обезбеђена је кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета² трајно доступна и електронска документација о седницама Већа групација наука на којима се вршио избор у наставничка звања.

Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника систематски се и оцењује прати у оквиру годишњег извештаја који наставник подноси Одељењу. Извештај садржи броја и врсту објављених научних резултата, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинга и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно научно већу.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност активностима наставника и сарадника Факултета, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници Факултета, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге³ на сајту библиотеке Факултета⁴.

Потврда квалитета наставника и сарадника огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи (Државну универзитет у Новом Пазару, Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет; Универзитет у Крагујевцу – Педагошки факултет у Ужицу и Правни факултет и иностранству (Универзитет Св. „Кирил и Методиј“ – Филозофски факултет у Скопљу; Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи).

На Универзитету у Београду наставници Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију ангажовани су на следећим факултетима: Географски факултет, Економски факултет; Учитељски факултет; Филозофски факултет; Филолошки факултет; Факултет политичких наука, као и на Високој здравственој школи струковних студија у Београду.

Кроз Студијске програме докторских студија и Програм развоја научноистраживачког подмлатка, врши се селекција младих кадрова, а њиховим укључивањем у научно-истраживачки рад остварује се мисија континуираног обезбеђивања научног подмлатка. Политика квалитетне селекције младих кадрова се огледа и кроз укључивања стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (НИТРА) у реализацију научних пројеката,

² <http://bg.ac.rs/sr/organi/veca-naucnih/sednice-drus-hum.php>

³ Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, Каталог мастер радова, Каталог магистарских радова, Каталог докторских дисертација

⁴ <http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html>

али и учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета.

Факултет подржава перманентно усавршавање наставника и сарадника кроз делимично или потпуно финансирање:

- научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама
- учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству
- обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким фондовима, и

У финансијском плану за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, израде уџбеника и сл.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници и сарадници Факултета пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних актива школа за основно и средње образовање; одржавају јавна предавања, трибине и округле столове; сарађују са стручним тимовима школе; врше обуке дефектолога. У оквиру Центра за саветодавни рад Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију наставници и сарадници пружају саветодавно-консултантске услуге породицама деце ометене у развоју. Наставници и сарадници Факултета узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарства здравља, Министарства правде и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Факултет сарађује и са УНИЦЕФ-ом у домену имплементације система ране интервенције. Са Заводом за унапређивање образовања и васпитања, наставници и сарадници Факултета ангажују се у радним групама које са баве праћењем и развојем образовања деце са инвалидитетом и сметњама у развоју, деце са тешкоћама у учењу и деце из осетљивих друштвених група; као и у области инклузивног образовања. Поједини наставници ангажовани су као консултанти или као чланови експертских група формираних од стране државних органа или међународних институција.

Сагласно Закону о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023.), Статуту Факултета („Гласник Универзитета у Београду”, бр. 254 од 10. маја 2024) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника („Гласник Универзитета у Београду”, бр. 246 од 29. март 2023.), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра, посебно се вреднују педагошке способности. Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једним од обавезних услова приликом избора у звање.

7.2. SWOT анализа

Предности:	<ul style="list-style-type: none"> – Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); – Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника Факултета доступни су јавно на сајту Факултета (++); – Поступак избора наставника и сарадника је усаглашен са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); – Факултет обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника (++); – Учесћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); – Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); – Наставници и сарадници Факултета остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (+++).
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – На сајту Факултета доступна су само она правна акта чији је доносилац Факултет (++); – Политика дугорочне селекције, перманентног усавршавања, као и вредновања педагошких и истраживачких способности наставничког и сарадничког подмлатка ограничена је рационализацијом трошкова и уредбама државе (+++); – Вишегодишње ограничење запошљавања које се финансира из буџета државе (+++); – Несразмеран однос броја сарадника и наставника у почетничком звању у односу на број редовних професора као последица незапошљавања наставног подмлатка (+++); – Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); – Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). – Непотпуна јавност – на сајту Факултета нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника и сарадника, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима; а резултати студентске евалуације и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника, сарадника и ненаставног особља – присутни су на информационој мрежи Факултета, али не и на Факултетском сајту (++); – Недовољна „продукција“ наставника и сарадника Факултета, мерена бројем радова са SCI, SSCI индексацијом и цитираношћу (+++).
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета (+++); – Учесће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника Факултета (++);

	<ul style="list-style-type: none"> – Већа повезаност са привредним и друштвеним и друштвеним субјектима на пољу финансирања, донација и спонзорисања научних активности Факултета укључивањем Савета послодаваца (+++).
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољна усаглашеност финансијских потреба у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима, са приливом финансијских средстава од стране државе (++); – Немогућност заштите ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) у чије издавање улажу и аутори и Факултет, а које противправно умножавају и продају копирице у окружењу (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:

- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе;
- Ажурирати интернет сајт Факултета ради јавности и доступности података о научним и стручним радовима свих појединачних наставника и сарадника, података о научноистраживачким резултатима и учешћу у пројектима свих наставника и сарадника.
- Успоставити правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима;
- Успоставити правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате у научном и наставном раду.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1 Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2 Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1 Правилник о избору наставника

Прилог 7.1а Правилник о избору сарадника

Прилог 7.2 Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета⁵ тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду (<http://www.bg.ac.rs/sr/upis/upis.php>). Факултет издаје и Информатор – водич за упис на основне, мастер академске и докторске студије, у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online*. За заинтересоване кандидате организује се припремна настава за полагање пријемног испита, а обезбеђена је и збирка решених задатака са претходних пријемних испита.

Конкурс за упис студената на студијске програме и процедура пријема студената детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду (2019), са којим су усаглашени: Правилник о упису студената на основне академске студије (2020) (Прилог 8.1.1.), Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академске студије (2018) (Прилог 8.1.2.) Овим Правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед. Приликом уписа, студенти добијају Водич за студирање (у виду краће брошуре) за сваки студијски програм, односно модул. Ове Водиче добијају и сви студенти ОАС и студенти МАС, приликом уписа нове студијске године.

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за студентске послове, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура појединих студијских програма, силабуси наставних предмета и др.) налазе се на сајту Факултета. Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања на свим нивоима студија:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008);
- Правилник о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Београду (2016, Гласник Универзитета у Београду, бр. 189);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (2019);
- Правилник о мастер академским студијама (2023) и др.

Промоција Факултета врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата”, а сва актуелна обавештења и дешавања могу се пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook: Fakultet za*

⁵ http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitet u Beogradu , *Instagram*: fasper_official, *X*: FASPER_BG.

При упису кандидата на основне академске студије вреднују се резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на пријемном испиту. Као резултат у претходном школовању узима се збир просечних оцена у сваком разреду средње школе помножен са два. По овом основу кандидат може стећи најмање 16, а највише 40 бодова. На пријемном испиту кандидат може стећи максимално 60 бодова, што у збиру са резултатима претходног школовања даје максималних 100 бодова.

При селекцији кандидата за упис у прву годину мастер академских студија вреднује се просечна оцена на ОАС и дужина трајања студија. Уколико кандидат полаже пријемни испит, у обзир се узимају и резултати постигнути на њему.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са посебним потребама обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама у предвиђеној квоти од 2% места на буџетском финансирању за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице⁶, и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

У Информатору – водичу за упис наглашена је обавеза праћења наставе, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета⁷, студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2008) (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У правилнику се наводи да је наставник дужан да:

- при оцењивању буде објективан, непристрасан
- не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације
- примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, не узимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго.
- да на захтев студента, да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим Правилником, предвиђено је да је се савлађивање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

⁶ <http://www.fasper.bg.ac.rs/upis.html>

⁷ <http://www.fasper.bg.ac.rs/>

Успешност студента се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање ангажовања студената на теоријској настави и вежбама, полагање колоквијума, израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оценоу коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе износи максимално 50% завршне оценоу. Осталих 50% представља оценоу знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оценоу рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оценоу способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма.

Факултетски информациони систем (ФИС) систематско праћење и анализирање податаке о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената). На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај о успешности студената, за сваког наставника и за сваки предмет. Извештај се разматра на Наставно-научном већу. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере.

Статутом Факултета (члан 59-62) регулисано је студентско организовање у оквиру Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента, (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета факултета. Своја права и интересе студенти остварују и кроз учешће у раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ бодова

8.2. SWOT анализа

Предности:

- Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++);
- Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++);
- Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++);
- Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје карије већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++);
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++);

	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања (+++); - Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима и нивоима студија (++); - Методе оцењивања су усклађене са исходима појединих студијских програма (++); - Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима, програмима и свим нивоима студија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); - Обезбеђена је студентска процена квалитета студијских програма, квалитета наставе и омогућено организовање студената и учешће у одлучивању (+++); - Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); - Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++); - Студенти су, кроз вежбе, као и учествовањем у раду Центра за саветодавни рад, у прилици да практично користите различита помагала и средства из домена асистивних технологија (++)
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> - Ниска пролазност на појединим предметима (+++); - Релативно мали проценат успешних студената (+++); - Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); - У неким сегментима постоји неусклађеност Правилника о упису на ОАС, МАС и ДАС на Факултету са Правилницима на Универзитету (++); - Критеријуми наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, су недовољно уједначени и транспарентни (++); - Недостатак детаљније анализе метода оцењивања и исхода студијских програма (++); - Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); - Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); - Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++)
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> - Промовисање факултета и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); - Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); - Формирање Алумни организације (+++);

	<ul style="list-style-type: none"> – У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); – Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстичу укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); – Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Низак ниво знања стечених у претходном школовању (+++); – Мала заинтересованост за студирање на појединим студијским програмима (+++); – Низак материјални положај породица из којих долазе студенти (+++); – Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); – Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); – Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

- Радити на потпуној усклађености Правилника о упису на ОАС, МАС и ДАС, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, са Правилницима на Универзитету;
- По потреби кориговати обим и садржај наставних програма, односа броја часова теоријске и практичне наставе и ЕСПБ бодова, на појединим предметима;
- Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера;
- Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода студијских програма;
- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;
- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивисати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;

- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издавајуће средства за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1 Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2 Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3 Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија.

На Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, МАС су једногодишње студије и не постоји упис у другу годину студија.

Прилог 8.1.1 Правилник о упису студената на основне академске студије

Прилог 8.1.2 Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академске студије

Прилог 8.1.3 Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама

Прилог 8.2 Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3 Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су оне дефинисане у Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2.).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским програмима.. а Издавачком делатношћу бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра.

Издавачка делатност Факултета регулисана је Правилником о издавачкој делатности Факултета (2023) и Правилником о уџбеницима (2008). Правилником о издавачкој делатности (2023) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Овај Правилник осигурава пружање подршке наставницима приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета. Правилником о уџбеницима (2008) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Опремљена је потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе. Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. а списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи наведен је у Прилогу 9.2.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом и то: читач екрана за слепе Job Access With Speech – JAWS; AnReader синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су Правилником о раду Библиотеке (2013). Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о стању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе

библиотечких података. Ова база је јавно доступна на сајту Факултета⁸, а садржи Каталог издања Факултета, Каталог мастер радова, Каталог магистарских теза и Каталог докторских дисертација.

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је намењена студентима а опремљена је рачунарима са приступом интернету, а попис информатичких ресурса Факултета дат је у Табели 9.2. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Студентима је, у читаоници, омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе.

Стручне послове у библиотеци са читаоником обављају три стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководиоца библиотеке са читаоником; Продају књига, један извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је један извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоником имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара; радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

Информације о раду библиотеке и условима коришћења услуга налазе се на сајту Факултета⁹. Библиотека са читаоником је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду. Библиотека са читаоником смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м² у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад.

9.2. SWOT анализа

Предности:

- Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++);
- Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++);
- Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++);
- Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++);
- Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом (+++);

⁸ <http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html>

⁹ <http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html>

	<ul style="list-style-type: none"> – Факултет има богату издавачку делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени у установи са бројем наставника 3,64 (+++).
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Део садржаја појединих предмета није у потпуности покривен уџбеницима (++) – Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++) – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+) – Запослени у библиотеци с читаоницом имају делимично одговарајуће квалификације (+) – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++). – Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++) – Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области којима се Факултет бави) (++) – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++) – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++)
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++). – Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++)

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса.
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1 Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2 Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1 Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2 Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3 Одлука о именовању издавачког савета

Прилог 9.2 Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени у високошколској установи (са редним бројевима)

Прилог 9.3 однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10.1. Опис стања

У складу са законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је Статутом (бр.2/26 од 28.02.2024.) и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака (бр.2/44-1 од 26.05.2022.), доступним на веб страници Факултета¹⁰, дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шематска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1.

Орган управљања Факултетом је Савет¹¹. Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани Пословником о раду Савета Факултета (бр. 2/35-1 од 30.03. 2022.) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на веб страници Факултета.

Орган пословођења Факултетом је декан, коме у раду помажу продекани¹². Декан се бира из редова редовних професора на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултет; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансије) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Прodeкани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Надлежности продекана дефинисане су чланом 48. Статута.

Стручни органи Факултета су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав

¹⁰ Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета

https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

¹¹ <https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html>

¹² <https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html>

наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута.

Изборно веће. Састав овог већа регулисан је на исти начин као и Наставно научног већа. Надлежности су: утврђивање предлога за избор у звање наставника; избор у звање сарадника; доношење одлука о расписивању конкурса и именовање комисија за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника.

Веће за докторске и специјалистичке студије чини по три представника из реда наставника свих одељења/катедара Факултета који се бирају на период од три године. Декан руководи радом Већа и председава његовим седницама, а надлежности су регулисане чланом 54. Статута и пратећим правилницима.

Студентски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин функционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултета.

Органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима.

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедра*¹³, *стручне службе*¹⁴ и *факултетски центри*¹⁵. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани Статутом факултета и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом факултета, Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: *Издавачки центар*, *Научно-истраживачки центар*, *Центар за саветодавни рад* и *Центар за континуирану едукацију*. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

¹³ <https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html>

¹⁴ <https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html>

¹⁵ <https://www.fasper.bg.ac.rs/>

Факултет у Стратегији обезбеђивања квалитета, чланом 16. Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета и чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истиче да квалитет рада значајно зависи од организације и управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу с тим, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља. а извештај о резултатима анкете са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Наставно-научном већу на разматрање и усвајање.

У оквиру студентске евалуације, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета редовно спроводи евалуацију управљачког и ненаставног особља, посебно у односу на став према и мотивисаност за рад са студентима. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2а.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља оцењују и сви запослени на факултету, путем обавезних анкета у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2б.

Извештај Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета о оцени организације и управљања, управљачког и ненаставног особља, доставља се Наставно-научном већу на разматрање и усвајање. Рад органа управљања, органа пословођења, стручних органа, свих организационих јединица Факултета и центара, прати се и кроз годишње извештаје о раду, који се разматра на наставно научном већу и усваја на Савету Факултета. Годишњи Извештај о раду доступан је увиду јавности и налази се на веб страници Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html)

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака. Сви акти су доступни на веб страници Факултета. Факултет има потребан број ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 лица из реда ненаставног особља су распоређени у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави, у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање управљачког и ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотека обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа Стандарда 10

Предности:

- Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++)
- Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење. (+++).
- Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне

	<p>подршке (+++);</p> <ul style="list-style-type: none"> – Годишњи извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета.(+++) – Именовање продекана за финансије (+++) – Квалитет рада продекана за науку (+++) – Активност Студентског парламента и представника студената (++) – Запослени у стручним службама обезбеђују ефикасну подршку за студенте и наставнике (++)
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Проблеми у организацији и односу према студентима запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања, као и неадекватни услови за рад студената у библиотеци/читаоници (+++) – Неефикасност мера за унапређење односа на релацији управа-ненаставно особље, уз доминантну комуникацију засновану на оптужбама и претњама уместо на решавању проблема (+++) – Незадовољство ненаставног особља правним оквиром и недостатком транспарентности у систему награђивања и критеријумима за напредовање ненаставног особља (+++) – Финансијска нестабилност и проблемли у комуникацији отежавају решавање организационих и радних задатака (+++) – Недовољна реализација мера за финансијску стабилизацију и побољшање управљања у претходним периодима, довело је до прекида континуитета у управљању и незадовољства запослених. (+++) – Мање задовољство студената радом и односом управљачког и ненаставног особља у односу на претходне године (++)
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Унапређење рада стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања кроз развој мотивационих мера и бољу организацију рада. (+++) – Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници, што ће повећати задовољство и ефикасност студената (++) – Оснаживање запослених кроз обуке за развој партнерске комуникације засноване на међусобном поверењу, уважавању и заједничком решавању проблема. (+++) – Примена транспарентнијег и јаснијег система награђивања и критеријума за напредовање ненаставног особља, како би се повећала мотивација и смањило незадовољство.(+++) – Планирање и систематско праћење мера за финансијску стабилизацију уз активно укључивање свих запослених може побољшати радне односе, међусобно поверење и управљачку ефикасност.(+++) – Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама. (+++) – Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника

	студената у одлучивању (++)
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Проблеми у комуникацији између управе и ненаставног особља могу довести до дугорочне демотивисаности запослених и негативног односа према студентима и наставницима. (+++) – Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++) – Непостојање јасних и транспарентних критеријума за напредовање и награђивање повећава ризик од незадовољства запослених и избегавања обавеза. (+++) – Инертност управљачких структура у спровођењу мера за решавање уочених проблема може продубити конфронтације и негативно утицати на радну климу. (+++). – Недостатак финансијских средстава и неповољни услови за рад у кључним организационим јединицама могу утицати на репутацију Факултета и привлачење будућих студената. (+++)

10.3 Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:

- Развити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима.
- Улагати у модернизацију и проширење капацитета Факултета ради повећања задовољства студената радним окружењем.
- Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља чиме ће се створити основа за повећање мотивације запослених и позитивнију радну климу.
- Организовати обуке и подстицати запослене на развој вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима.
- Радити на обезбеђивању додатних средстава за финансирање преко представника Факултета на Универзитету и у Министарству, као и кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени.
- Радити на унапређењу управљачких структура кроз ангажовање стручњака из области управљања и организационе ефикасности чиме би се унаредило доношење одлука, прецизније дефинисали приоритети и обезбедило ефективније финансијско планирање.
- Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим представницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих.

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1 . Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2а. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Прилог 10.2б. Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже са седам слушаоница и једним амфитеатром што подмирује потребе наставе и одговара стандардима за акредитацију. Део наставе и вежби реализује се у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3.).

Наставници и сарадници имају на располагању седам кабинета за рад и припрему наставе, за одржавање састанака, испита, консултација и других активности, док је студентима на располагању библиотека са читаоницом.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

У складу са финансијским могућностима, Факултет континуирано улаже средства за унапређење услова рада, опремање простора и набавку опреме потребне за квалитетно извођење наставе. Тако све слушаонице као и амфитеатар, поседују компјутере и пројекторе /тв-уређаје за ефикасну реализацију наставе на свим врстама и степенима студија.

У складу са бројем уписаних студената, а пре почетка школске године, утврђује се потребан обим простора и опреме за квалитетно извођење наставе. Факултет поседује читаоницу са радних 20 места која је опремљена рачунарском и комуникационом опремом која је на располагању студентима. У читаоници је студентима обезбеђена бесплатна употреба интернета и омогућен је приступ Академској мрежи Србије (AMPEC).

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео материјала и сл.

1.2. SWOT анализа

Предности:

- Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++);
- Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++);
- Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++);
- Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).

Слабости:	– Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	– Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); – Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++)
Опасности:	– Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

1.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:

- Обезбедити средства за повећање доступности учионица особама са инвалидитетом;
- Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника;
- Подстицање акција донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1 Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2 Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3 Наставно-научне и стручне базе

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

12.1 Опис стања

Факултет стиче средства за обављање своје делатности у складу са законом, а средства се обезбеђују према нормативима и стандардима услова рада које утврђује Влада Републике Србије и годишњег програма рада Факултета. Облици стицања и прибављања финансијских средстава су:

- средства која обезбеђује оснивач;
- школарине и друге накнаде за услуге образовања;
- средства за финансирање научно-истраживачког, уметничког и стручног рада;
- пројекти и уговори у вези са реализацијом наставе, истраживањаа и консултантске услуге;
- приходи за научни рад;

- приходи од продаје књига, информатора и другог материјала;
- донације (од међународних организација, од других нивоа власти, од физичких и правних лица);
- остали извори финансирања.

Оснивач, односно Република Србија, обезбеђује средства за реализацију одобрених, односно акредитованих студијских програма Факултета, а на основу Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета Републике (Сл. гласник РС, бр. 15/02, 100/04, 26/05 и 38/07). Средства које обезбеђује оснивач и школарине представљају сталне изворе прихода. Осим школарина, факултет има и повремене изворе прихода из пројеката, едукација, донација, консултантских и саветодавних услуга и друго.

Јавност извора финансирања и начина њихове расподеле врши се кроз извештај о пословању, годишњи обрачун и финансијски план. Ова документа се разматрају на Наставно-научном већу, а усваја их Савет факултета. Одлуке Савета ¹⁶ доступне су на интернет страници Факултета чиме се обезбеђује јавност и транспарентност извора финансирања и начина употреба финансијских средстава.

Расподела средстава која остварује Факултет врши се у складу са одредбама Закона о буџетском пословању законом и подзаконским актима, Правилником о расподели сопствених средстава, финансијским планом. Годишњим обрачуном оцењује се реализација усвојеног финансијског плана, а Извештај о раду и финансијском пословању доступан је увиду јавности¹⁷.

На сајту Факултета се објављује и план јавних набавки за наредну годину, односно конкурси за одржавање информационог система за рад Студентске службе; конкурси и уговори о предузетим радовима на одржавању и преуређењу факултетског простора; услуга посредовања при куповини авио карата и других путних карата и резервација хотелског смештаја за службена путовања у земљи и иностранству; штампарске услуге; набавку електричне енергије; услуге посредовања у организацији службеног путовања и остала плаћања које су од значаја за редовно функционисање Факултета.¹⁸

Ипак, због ограничених средстава којима располаже, Факултет није у могућности да финансира неопходно инвестиционо одржавање објекта. С тим у вези, Министарство треба да предузме све потребне мере како би се финансирање материјалних трошкова у наредном периоду нормализовало.

12.2. SWOT анализа

Предности:	<ul style="list-style-type: none"> – Стабилни извори финансирања за основну делатност Факултета из буџета Републике Србије (++); – Акредитацијом Факултета за научно-истраживачки рад предвиђена је могућност да наставници и сарадници учествују у пројектима које финансира ресорно Министарство (+++);
------------	---

¹⁶ http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

¹⁷ www.fasper.bg.ac.rs/downloads/info_rad/Informator-o-rad-u-2019-2.pdf

¹⁸ http://www.fasper.bg.ac.rs/javne_nabavke.html

	<ul style="list-style-type: none"> – Факултет има могућносат да у законским оквирима самостално финансијски одлучује, доноси финансијске планове и располаже прихподима (+++); – Извештај о раду и финансијском пословању доступан је увиду јавности (+++).
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољно издвајања ресорног министарства за финансирање допунских активности у наставном процесу (+++); – Недовољно искоришћени капацитети за остваривање додатног прихода (+++); – Средства у буџету Републике Србије намењена финансирању наставно-научних процеса не прате реформу високог образовања и често су недовољна (+++); – Низак проценат издвајања за просвету и науку представља проблем за одржавање високошколске установе дуги низ година (++)
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Перманентно инсистирање код ресорног Министарства и других државних органа за повећаним издвајањима финансијских средстава за реализацију делатности Факултета (++); – Интензивирати рад на изналажењу додатних финансијских средстава кроз учешће у домаћим и међународним пројектима и фондовима (++); – Већи број страних самофинансирајућих студената (+++); – Даљи развој и унапређење научно-истраживачке активности на Факултету (++) – остваривање додатних прихода у оквиру фондова међународних Пројеката (++);
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Постоји тенденција преузимања средстава од стране Универзитета у циљу расподеле додатно остварених финансијских средстава Факултета (++); – Низак ниво укључености локалне заједнице у финансирање додатних активности Факултета (++); – Постепен, али сталан тренд опадања броја студената (+++).

12.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 12:

- Повећати прилив сопствених средстава;
- Перманентно указивати на потребу за повећаним издвајањима ресорног Министарства и других државних органа;
- Стимулисати наставнике за учешће на пројектима, а посебно на значајним међународним пројектима (као што је, на пример пројекат *Horizon 2020* и *Еразмус*)
- Истакнутим истраживачима и шефовима најважнијих пројеката привремено смањити наставна задужења;

- Формирати и унапређивати кадровску и техничку логистику за налажење, конкурисање и администрирање међународних пројеката;
- Континуираним радом и напорима свих наставника и сарадника одржавати и унапређивати квалитет студијских програма и углед Факултета;
- Спровести детаљну анализу потреба и финансијске оправданости акредитовања нових студијских програма и одржавања акредитације постојећих.

Показатељи и прилози за Стандард 12:

Прилог 12.1 Финансијски план

Прилог 12.1.1 Одлука о усвајању финансијског плана

Прилог 12.2 Финансијски извештај за претходну календарску годину

Прилог 12.2.2 Одлука о усвајању финансијског Извештаја

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет Факултета,
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета Факултета,
- Укључивањем представника студената у рад других тела и органа Факултета.

Студентски парламент бира по два члана у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актима. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1). Учешћем у овим комисијама, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем.

Студенти (кроз учешће у студентским анкетама) и студентски представници (кроз учешће у Комисијама) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета

Своје мишљење и став студенти могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма, наставног процеса,

постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета. Студентски представници су укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијских програма: могу да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе, учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијских програма и наставног процеса. На овај начин студенти преузимају активну улогу у обезбеђивању квалитета Факултета.

13.2. SWOT анализа

Предности:	<ul style="list-style-type: none"> – Факултет донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође, регулисана укљученост студената у овај процес (+++); – Студенти имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму - студент продекан, и у етичкој комисији (+++); – Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); – Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+++); – Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); – Увођење софтвера који омогућава <i>online</i> анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); – Студенти недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++)
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Факултет има потенцијал за унапређење улоге студената у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима и слично (++);
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољно вредновање резултата анкетирања студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет рада Факултета (++)

	– Преоптерећеност студената обавезама на факултету резултира да често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++)).
--	---

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијских програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду.
- Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање наставе организују, контролишу и унапређују рад на спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета. Ове Комисије поступају у складу са усвојеним Правилницима које регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г). а укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма.

Комисије контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;

- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Ради унапређења стандарда квалитета, осим Стратегије обезбеђења квалитета (Прилог 1.1), Факултет је усвојио следеће процедуре и мере за обезбеђења квалитета: Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4а) и Правилник о самовредновању наставе (Прилог 2.4b). На интернет страници Факултета презентоване су информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређења квалитета рада ове високошколске установе (Прилог 14.1).

Факултет континуирано спроводи периодична самовредновања у циљу провере и обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, у складу са процедуром описаном у Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, 13/19) . Увођење електронског анкетирања обезбеђује адекватне услове и инфраструктуру за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената и запослених на Факултету, у свим областима које су предмет самовредновања. Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама дипломираних студената, путем анкетирања послодаваца. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године). Савет послодаваца (Прилог 14.1а) треба да доприноси ефикаснијој размени информација о квалитету студијских програма у складу са потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује. Анкетирање послодаваца (Прилог 4.2), реализује се најмање једном у три године, на основу одредби Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Потписани споразуме о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству¹⁹ омогућавају размену искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада, а тиме и унапређење постојећих или развој нових студијских програма.

Извештај о самовредновању подноси се Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета²⁰. На основу резултата самовредновања управа Факултета, као и Наставно-научно веће факултета имају могућности да примене различите механизме, поступке и процедуре које би водиле ка унапређењу квалитета.

14.2. SWOT анализа

Предности:	<ul style="list-style-type: none"> – Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); – Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима (+++);
------------	---

¹⁹ <http://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html>

²⁰ http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

	<ul style="list-style-type: none"> – Сви подаци о самовредновању су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); – приступ употребе <i>online</i> упитницима значајно повећао учешће студената у редовним анкетама (++)
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++) – Средства за рад на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена буџетом Факултета (+++). – Факултет није развио поступке и начине за праћење и усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других сличних ВШУ у иностранству (+++);
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Успостављање квалитетније и континуиране комуникација са дипломираним студентима (+++).
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Изостанак континуиране подршке свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада, Комисији за праћење и унапређивање наставе, Комисији за самовредновање високошколске установе и студијских програма (+++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања и препорука мера, уз сагласност Наставно научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;
- Повећати број прилика и модела изјашњавања студената о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;
- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;
- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничко истраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

15.1.Опис стања

Акредитација Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију као научноистраживачка установа (од школске 2009-2010), обезбеђује услове за реализацију докторских академских студија у трајању од 3 године (180 ЕСПБ). У претходном периоду, Факултет је у три пута акредитован за извођење студијских програма докторских студија најпре под називима Логопедија, Специјалне едукације и рехабилитација и Дефектологија (2009), а од 2015 и 2021 године под називима Логопедија, Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју и Дефектологија. Докторске академске студије Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију регулисане су Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1) и Статутом (Прилог 15.2). За квалитет докторских студија надлежни су и Проректор за науку, наставници и сарадници Факултета ангажовани на извођењу докторских студија.

Сва три акредитована програма докторских академских студија имају општи циљ да кроз оригиналан научни рад квалификују младе истраживаче за даљу истраживачку каријеру у академским и научним институцијама. Студијски програми докторских студија се изводе према научно утемељеном наставном плану и у потпуности су усклађени са стандардима за акредитацију студијског програма докторских студија.

Будући да факултет може да организује докторску школу кроз обједињавање више студијских програма (или модула), у будућности ће се планирати увођење савремених тенденција у погледу квалитета докторских студија, кроз формирање докторске школе или обједињавање докторских студија факултета у оквиру Универзитета, или у сарадњи са другом високошколском установом што је омогућено Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама које је Наставно-научно веће Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију усвојило на седници одржаној 25. 2. 2020.

На докторским студијама ангажовани су наставници који испуњавају све критеријуме предвиђене Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 13/19) и Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1). Компетенције наставника непрестано се усавршавају укључивањем у домаће и међународне пројекте у претходном периоду наставници су се укључивали у пројекте из програма основних истраживања области Друштвених наука, Медицине, Језика и књижевности, и Програма интегралних и интердисциплинарних истраживања. Наставници Факултета блиско сарађују са другим научно-истраживачким установама као што су Институт за криминолошка истраживања, Институт за социолошка истраживања и Институт за педагошка истраживања. Укљученост у пројекте различитих области, показује њихову ширину и квалитет научно истраживачког рада (видети Стандард 6), а као доказ о спремности за спровођење докторских студија говори и податак да сви наставници учествују у реализацији годишњег научно истраживачког пројекта Факултета (види Прилог 6.2).

Сталним праћењем и подстицањем научно-истраживачког рада, оцењује се и активно подстиче научни напредак наставника, чиме и број наставника који испуњавају услове за реализацију наставе на докторским студијама и преузимање улоге ментора из године у годину расте. Квалитет

рада ментора обезбеђује тако што ментор не може водити више од пет докторанада истовремено, што је регулисано Правилником о докторским студијама,

Ресурси којима Факултет располаже омогућавају организовање и извођење докторских студија у оквиру којих докторанди продубљују знања стечена на претходним нивоима студија и развијају различите компетенције које су основе за активно, ангажовано и компетентно учешће у академској заједници и/или професији којом ће се бавити након студија. Посебну подршку у побољшању квалитета наставе представља електронска платформа е-студент и е-наставник јер омогућава интерактивну комуникацију студената са наставницима и менторима.

У периоду 2022-2024. одбрањено је 15 докторских дисертација, што је у просеку пет годишње. У истом периоду је дипломирало 375 студената, односно у просеку 125 годишње. Однос броја одбрањених дисертација и броја дипломираних студената на мастер студијама износи приближно 4%, што је у складу са односом броја уписаних студената на МАС и ДАС.

Факултет континуирано прати научно напредовање докторанада и подстиче их да се укључују у научноистраживачке пројекте, посебно у годишњи пројекат Факултета, и подстиче их да резултате истраживања перманентно саопштавају на конференцијама, објављују у научним часописима и презентују јавности, што обезбеђује верификацију научног доприноса кандидата. Сва истраживања су у складу са принципина добре научне праксе. Поштовање Етичког кодекса потврђује Комисија за оцену етичности истраживања, у складу са Правилником о раду Комисије за оцену етичности истраживања Универзитета у Београду, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2024.).

Ради праћења и анализирања напредовања студената у стицању знања и вештина непходних за, и напредак у истраживању и даљи развој каријере Факултет је развио менторски систем, дефинисан Правилником докторских студија и Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама. Менторски систем подразумева да Наставно-научно веће, на предлог Одељења и Већа за докторске и специјалистичке студије, сваком студенту одређује ментора студија, наставника који је ангажован на одговарајућем студијском програму. Његов задатак је да усмерава и упућује студенте у избор предмета и помаже у избору потенцијалног ментора за израду докторске дисертације. Након пријаве теме, ментор усмерава и прати квалитет истраживачког рада студента, подстиче његово учешће у научним пројектима и објављивање радова. Процедура избора ментора (Прилог 15.4) и процедура пријаве, оцене и одбране докторске дисертације регулисана је Правилником о докторским студијама и Правилником о изменама и допунама Правилника докторских студија (Прилог 15.5).

Одбрањене докторске дисертације депонују се у библиотеци факултета, као и другим репозиторијумима предвиђеним правилима Универзитета у Београду (репозиторијум одбрањених докторских дисертација Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду). Факултет обезбеђује јавну доступност реферата о прихватању дисертације у складу са правилима о поступку оцене и одбране као правилима провере оригиналности докторских дисертација (Прилог 15.5).

1.1. SWOT анализа

Предности:

- Мере за обезбеђење квалитета докторских студија и процедуре неопходне за одржавање квалитета су јасно дефинисане и добро спроведене (+++);
- Постоји блиска сарадња ментора и доктораната (+++);

	<ul style="list-style-type: none"> – Сарадња Факултета са већим бројем научних и образовних институција (+++); – Компетентност наставника и ментора на докторским студијама (+++).
Слабости:	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољни ресурси савремене истраживачке опреме и простора намењеног студентима докторских студија (++); – Недовољна промоција значаја и квалитета докторских студија (++); – Студенте докторских студија нису укључени у научно-истраживачке пројекте (+++); – Мали број наставника и сарадника ангажованих на домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима. (+++)
Могућности:	<ul style="list-style-type: none"> – Континуирана тежња и жеља студената докторских студија и млађих сарадника да се унапређују у науци (+++); – Набавка савремене истраживачке опреме (++); – Покретање нових пројеката, посебно међународних (++); – Интензивније укључивање младих истраживача на пројекте (+++); – Унапредити поступак едукације у области управљања квалитетом докторских студија (+++). – Формирање докторске школе (++); – Формирање Савета докторских студија у циљу уједначавања квалитета постојећих студијских програма докторских студија (++)
Опасности:	<ul style="list-style-type: none"> – Опадање квалитета доктората услед опште климе у друштву која не подстиче квалитет (++)

1.2. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 15:

- Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета докторских студија;
- Доследно спроводити сва правила и држати се критеријума који гарантују квалитет докторских дисертација;
- Подизати свест о значају квалитета докторских студија за углед и репутацију Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију;
- Планирати материјална средства за обезбеђење савремене опреме и литературе као и публикување у савременим часописима;
- Подстицати студенте докторских студија да поштују принципе етичког кодекса и добре научне праксе.

Показатељи и прилози за Стандард 15:

Табела 15.1 Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија

Табела 15.2. Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...)

Табела 15.3 Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе

Прилог 15.1 Правилник докторских студија

Прилог 15.2 Извод из Статута који регулише докторске студије

Прилог 15.3 Правилник о раду докторске школе (немамо школу)

Прилог 15.4 Избор ментора - Извод из Правилника о докторским студијама

Прилог 15.5 Поступак израде и одбране докторске дисертације - Извод из Правилника о докторским студијама

У Београду, 12. 3. 2025. године

Комисија за самовредновање квалитета високошколске установе и студијских програма:

проф. др Гордана Одовић

проф. др Марија Јелић

проф др Марија Анђелковић

проф др Маја Ивановић

доц. др Марија Маљковић